

Vastuullinen vuorovaikutus: Nettikiusaaminen

Opettajan materiaali

Oppitunnin tavoitteet

- Oppilas tunnistaa erilaisia tunteita, joita verkossa tapahtuva vuorovaikuttaminen voi aiheuttaa.
- Oppilas oppii tunnistamaan kiusaamisen eri muotoja - myös netissä
- Oppilas tietää, miten toimia, jos tulee kiusatuksi/jos näkee jotakuta kiusattavan netissä
- Oppilaat suunnittelevat yhteisiä toimintamalleja nettikiusaamisen varalle

Laaja-alaiset tavoitteet

- Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)
- Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)
- Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Oppiainekohtaiset sisältöalueet

- Suomen kieli ja kirjallisuus:
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen (S1)
- Ympäristöoppi: Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen (S2)
- Uskonto: Hyvä elämä (S3)
- Elämäkatsomustieto: Yhteiselämän perusteita (S3)

Opettajalle taustaksi

- Tulosta ennakovalmisteluna **nettikiusaamisen skenaariot** Nettikiusaamiseen voi puuttua -aktiviteettia varten.
- Pidä huolta, että luokassa on mahdollisimman **turvallinen ilmapiiri**, jossa kaikki oppilaat voivat kokea mukavaksi jakaa ajatuksiaan. Voitte esimerkiksi tehdä yhteisen sopimuksen, jossa oppilaat sitoutuvat yhteisiin pelisääntöihin, kuten
 - Kuunnellaan jokaisen omia ajatuksia ja mielipiteitä
 - Kohdellaan jokaista kunnioittavasti
 - Osallistutaan rohkeasti ja heittäytytään yhteisiin aktiviteetteihin.
- Tutustu etukäteen **nettikiusaamista käsittelevään opettajan taustamateriaaliin**.

Lämmittely: Me toimitaan netissä

10 min

Aktiviteetin tavoitteet

Tämän aktiviteetin tarkoituksena on orientoitua nettikiusaamiseen oppitunnin aiheena. Aktiviteetti kartoittaa oppilaiden omia kokemuksia netin, sosiaalisen median ja eri sovellusten käytöstä sekä niissä tapahtuvien kommunikaatioiden aiheuttamista tunteista. Aktiviteetti herättelee oppilaita myös ajattelemaan erilaisia nettikiusaamiseen puuttumisen keinoja, joita oppitunnilla käsitellään myöhemmin tarkemmin.

Toimintaohjeet

Raivatkaa luokkahuoneeseen tarvittaessa tilaa siirtämällä pulpetteja sivuun. Pyydä oppilaita seisomaan riviin luokkahuoneen takaosaan. Lausu oppilaille ohjeita ja pyydä heitä toimimaan niiden mukaisesti. Lopuksi kehota kaikkia oppilaita siirtymään takaisin omalle paikalleen.

Ennen seuraavaan aktiviteettiin siirtymistä, voitte keskustella oppilaiden kanssa siitä, mitä tunteita oppitunnin aiheet heissä herättivät tämän aktiviteetin aikana.

Oppilaille lausuttavia ohjeita

1. Astu eteenpäin, jos sinulla on profiili jossakin sosiaalisen median kanavassa.
2. Astu eteenpäin, jos pelaat jotakin peliä alustalla, jolla voi jutella toisten pelaajien kanssa.
3. Astu eteenpäin, jos olet viestitellyt toisten kanssa jollakin some- tai pelialustalla.
4. Astu eteenpäin, jos olet kommentoinut toisen julkaisua, kuten kuvaa tai videota somessa.
5. Astu eteenpäin, jos olet joskus saanut mukavan viestin tai kommentin somessa.
6. Astu eteenpäin, jos olet joskus nähnyt jonkun toisen saavan ikävän kommentin tai viestin somessa.
7. Astu eteenpäin, jos sinulle on joskus tullut hyvä mieli jostakin somessa tapahtuneesta tai somessa näkemästäsi.
8. Astu eteenpäin, jos sinulle on joskus tullut paha mieli jostakin somessa tapahtuneesta tai somessa näkemästäsi.
9. Astu eteenpäin, jos olet joskus ilmoittanut alustan ylläpidolle epäasiallisesta kommentista, viestistä tai profillista.
10. Astu eteenpäin, jos olet joskus lohduttanut tai neuvonut kaveria tai läheistä, jota on kiusattu somessa.
11. Astu eteenpäin, jos olet joskus blokkannut henkilön, joka on toiminut ikävästi somessa.
12. Astu eteenpäin, jos olet joskus nähnyt somessa feikkiprofilin.
13. Astu eteenpäin, jos olet joskus muokannut omia yksityisyysasetuksiasi somealustalla.
14. Astu eteenpäin, jos tiesit, että netissä tapahtuva kiusaaminen voi olla rikos.
15. Istu omalle paikallesi, jos sinusta nettikiusaamiseen pitäisi puuttua tehokkaammin.

Vastuullinen vuorovaikutus: Nettikiusaaminen

Tuntisuunnitelma

Teema: Nettikiusaamiseen voi puuttua

25 min

Aktiviteetin tavoitteet

Tämän aktiviteetin tarkoituksena on oppia tunnistamaan erilaisia nettikiusaamisen muotoja. Aktiviteetin avulla oppilaat vahvistavat omaa empatiakykyään ja harjoittelevat konkreettisia toimintamalleja nettikiusaamiseen puuttumisessa.

Toimintaohjeet

Jaetaan luokkaan neljään ryhmään. Anna jokaiselle ryhmälle oma skenaario nettikiusaamisesta. Pyydä ryhmiä tutustumaan skenaarioon ja käymään läpi siihen liittyvät kysymykset.

Ryhmässä oppilaat miettivät, mitä tunteita skenaarion tapahtumat herättävät eri henkilöissä ja miten henkilöt voisivat tilanteessa toimia. Ryhmien tehtävä on miettiä ohjeet skenaarion henkilöille.

Anna ryhmille noin 10 minuuttia aikaa keskustella, jonka jälkeen jokainen ryhmä esittelee samaansa skenaarion sekä skenaarion henkilöille suunnitteleman ohjeen.

Keskustelkaa oppilaiden kanssa ryhmien keksimistä ohjeista ja koostakaa yhdessä ylös esimerkiksi taululle konkreettisia, toimivia tapoja toimia nettikiusaamistilanteissa.

Skenaariot

1. Miska ja Nuutti: Somen inhottavat kommentit
2. Karo ja Venni: Ryhmästä ulos jättäminen
3. Viima ja Misa: Kiusaava pelikaveri
4. Juno ja Tuukka: Feikkiprofilit

Koonti: Netin supersankarit

10 min

Aktiviteetin tavoitteet

Tämän aktiviteetin tarkoituksena on koota oppitunnilla käsitellyjä asioita ja tehdä niistä konkreettisia toimintamalleja oppilaille nettikiusaamisen kohtaamisen varalle. Aktiviteetin avulla luodaan myös positiivista ryhmähenkeä nettikiusaamista vastaan, mikä voi parhaimmillaan ennaltaehkäistä kiusaamistilanteita.

Toimintaohjeet

Vaihtoehto A

Jaetaan oppilaat 2-3 oppilaan ryhmiin. Pyydä ryhmiä suunnittelemaan ja kuvaamaan lyhyet somevideot nettikiusaamista vastaan taistelemisesta. Lopuksi ryhmät esittävät videot muulle luokalle. Halutessanne, videot voi jakaa esimerkiksi koulun tai luokan omalla somekanavalla.

Vaihtoehto B

Jaetaan oppilaat 3-4 oppilaan ryhmiin. Pyydä ryhmiä suunnittelemaan still-kuvat, eli ikään kuin pysäytetty kohtaaminen nettikiusaamista vastaan taistelemisesta. Lopuksi ryhmät esittävät still-kuvat vuorotellen muulle luokalle. Muut oppilaat koittavat arvata, mitä still-kuvassa tapahtuu.